

Fiatalkutatók pályadíjai

Munkatársunktól

Tudományos pályadíjakat adtak át a múlt héten a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában olyan fiatal kutatóknak, akik még nem érték el tudományos fokozatot. A különböző tudományterületen kiírt pályázatokat a Tudomány Támogatásáért a Dél-Alföldön Alapítvány hirdeti meg minden évben az akadémiai bizottsággal közösen. Az alábbiakban közöljük az idei nyertesek névsorát.

Első díjazásban részesültek: Berek Livia (PhD hallgató, SZOTE mikrobiológiai intézet), Hamari Zsuzsa (tudományos segédmunkatárs, MTA-JATE mikrobiológiai kutató csoport), Jankóné dr. Forgács Judit (főiskolai adjunktus, JATE Élelmiszeripari Főiskolai Kar) és Lendvai Edina (főiskolai tanársegéd, JATE Élelmiszeripari Főiskolai Kar), dr. Karsai Krisztina (PhD ösztöndíjas, JATE ÁJTK büntetőjogi és büntető eljárásjogi tanszék), Kádár Ferenc (matematika szakos hallgató, JATE TTK), Kelemen Zoltán (tudományos segédmunkatárs, JATE BTK összehasonlító irodalomtudományi tanszék), Klivényi Péter (klinikai orvos, SZOTE neurológiai klinika), Lajkó Péter (modell-alkotó fizikus, JATE elméleti fizikai tanszék), Ligetfalvi Gábor (PhD hallgató, JATE BTK), Muskó Zsolt (PhD hallgató, SZOTE gyógyszer-technológiai intézet), Szabó András (geográfus hallgató JATE), Tóth Zsófia (ápolásfejlesztő, Bács-Kiskun megyei önkormányzat kórháza) és Grencher Andrea (főiskolai gyakornok, SZOTE Főiskolai Kar, ápolási tanszék), Vasas Andrea (egyetemi gyakornok, SZOTE gyógyszer-technológiai intézet).

Második díjat kaptak: Antal Zsuzsa (tudományos segédmunkatárs, MTA-JATE mikrobiológiai kutató csoport), Barna Lajosné (magántanár), Deák Dénes (PhD hallgató, SZOTE, gyógyszer-technikai intézet), Iktóty Zoltán (tanuló, Szent László ÁMK Vízügyi Szaközépskola), Sipos László (tudományos munkatárs, MTA SZBK genetikai intézet), Szécsényi P. Tibor (PhD hallgató, JATE BTK általános nyelvészeti tanszék), Szélinger Balázs (demonstrátor, JATE BTK legújabb kori egyetemes és mediterránum történeti tanszék), dr. Szónokné dr. Ancsin Gabriella (tudományos szakreferens, JATE gazdaságföldrajzi tanszék), Tapolcsányi Pál (PhD hallgató, JATE szerves kémiai tanszék).

Harmadik díjat nyertek: Labádi Gergely (egyetemi hallgató, JATE klasszikus magyar irodalom tanszék), Makai Melinda (PhD hallgató, SZOTE gyógyszer-technológiai intézet), Sáringer János (demonstrátor, JATE BTK legújabb kori egyetemes és mediterránum történeti tanszék), dr. Torontál Renáta (házi orvos, Háziorvosi Szolgálat).

Dicséretben részesült: Kecskeméti Petri Adrien (főiskolai adjunktus, JGYTF testnevelési tanszék).

Beszélgetés a szövetség elnökével

A kölcsön a kormányon múlik

Dr. Rácz Béla, a Szegedi Felsőoktatási Szövetség elnöke. Egyedüli pályázó volt. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Milyen eljárás során lett rektorhelyettes úr a Szegedi Felsőoktatási Szövetség (SZFSZ) elnöke?

– A szegedi integrációs stratégia szerint a felsőoktatási intézmények egyesítése két lépcsőben történik. Az első lépcső a felsőoktatási Szövetség, amely két év időtartamra szól. Ez a két év áll rendelkezésre ahhoz, hogy egységes egyetemi szervezetet alakítsunk ki. Az SZFSZ-t a kormány március negyedikén létrehozta. A szövetség szenátusa május 25-én megtartotta első ülést, megválasztotta elnökét, és pályázatot írt ki az SZFSZ elnöki tisztéért. Ennek azután kalandosan alakult a sorsa, mert a kormányváltás miatt a debreceni pályázat kétszer is megjelent a Magyar Közlönyben, míg a szegedi egyszer sem. Végül is szeptember 23-án hirdette meg a miniszter a pályázatot, a beadási határidő október 23-a volt. Így a szenátus csak november 11-én dönthetett az ügyben. A szövetségi elnököket az oktatási miniszter nevezi ki két évre, vagyis a szövetség időtartamára.

Egyedüli pályázó volt?

– Igen. A szövetség elnökével szembeni elvárások megkövetelik, hogy a pályázó otthon legyen úgy a magyar, mint a szegedi felsőoktatásban, megfelelő vezetői, szervezési gyakorlattal rendelkezzen, és tisztában legyen az integráció célkitűzéseivel. Ezek a feltételek erősen leszűkítették a kört.

Milyen elképzeléseket tartalmaz a pályázata?

– Az elmúlt három év előkészítő munkáinak folytatását és befejezését tartom a feladatommak, vagyis mindazt, amit az intézményfejlesztési tervben megfogalmaztunk. Kissé bonyolultja a helyzetet, hogy a kormányváltás miatt némileg

változott a koncepció a magyar felsőoktatási integrációt illetően. Ezt fel kell dolgozunk és be kell építenünk a jövőre vonatkozó elképzeléseinkbe. Amin viszont nem szabad változtatni: ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy az elmúlt években kialakult bizalmi viszony alapján vigyük végig az integrációs folyamatot. Vagyis a tagintézmények vezetőivel és az egyes területeken alakult munkabizottságokkal folyamatosan egyeztetve kell döntéseket hozni az átalakításokról annak érdekében, hogy az intézmények, az egységek és az egyes egyetemi polgárok fejlődésüként éljék meg az integrációt. A cél ugyanis nem a létszámcsoökkentés és a költségvetési kurtítás, hanem egy olyan szervezet létrehozása, amely mind az oktatásban, mind a kutatásban jobban és hatékonyabban működik.

Lesz világbanki kölcsön, vagy nem lesz? Olyan hírek keringenek ugyanis, hogy a tandíj elörlése nem találkozott a VB elképzeléseivel, és hogy a budapesti felsőoktatási intézmények nem igazán integrációpártiak.

– A Világbankkal van egy aláírt szerződés, és ők a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően ennek a betartását követelik meg. Érttem én, hogy ez a magyar ember számára furcsa, mert itt az a szokás, hogy „fogd a pénzt, és fuss”. Vagyis írj egy pályázati hazugság-rendszert, vedd fel a támogatást és el is felejtethet az egészet. A világbanki szerződésben semmi teljesíthetetlen kíváncsalom nincs. Ha a magyar fél végrehajtja az abban előírtakat, fel lehet venni a kölcsönt. Ami egyébként nagyon előnyös, hiszen három év türelmi időt hagy, csak ezután kell elkezdni és három év alatt befejezni a

mindenkinek szembe kell néznie. A világbanki programnak nem az a célja, hogy bármit rákényszerítsen a magyar egyetemekre és főiskolákra, hanem, hogy okulva a Nyugat-Európában az elmúlt negyven évben történelemből, az ottani tapasztalatokat felhasználva és jóval rövidebb idő alatt segítse a magyar felsőoktatás elkerülhetetlen átalakítását. Meggyőződésem, hogy ezeket a változtatásokat mindenképpen végre kell hajtani, ha van világbanki kölcsön, ha nincs.

Lesz világbanki kölcsön, vagy nem lesz? Olyan hírek keringenek ugyanis, hogy a tandíj elörlése nem találkozott a VB elképzeléseivel, és hogy a budapesti felsőoktatási intézmények nem igazán integrációpártiak.

– A Világbankkal van egy aláírt szerződés, és ők a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően ennek a betartását követelik meg. Érttem én, hogy ez a magyar ember számára furcsa, mert itt az a szokás, hogy „fogd a pénzt, és fuss”. Vagyis írj egy pályázati hazugság-rendszert, vedd fel a támogatást és el is felejtethet az egészet. A világbanki szerződésben semmi teljesíthetetlen kíváncsalom nincs. Ha a magyar fél végrehajtja az abban előírtakat, fel lehet venni a kölcsönt. Ami egyébként nagyon előnyös, hiszen három év türelmi időt hagy, csak ezután kell elkezdni és három év alatt befejezni a

visszafizetést. A kölcsön felvétele egyedül a magyar kormányon múlik.

Hogyan, milyen csapattal, milyen pénzforrásból dolgozik majd az elnök?

– Mivel a célunk az, hogy a működési költségek ne emelkedjenek, létre fog jönni egy elnöki hivatal, de három-négy főnél nem lesz nagyobb létszámú, és az ott dolgozók egy része félállású lesz. A szövetségi időszakban meglehetősen sok és komoly fejlesztési, átalakítási feladatot kell végrehajtunk, ezekre különböző bizottságokat kell létrehozni és működtetni. Az elnöki hivatal dolga a technikai feltételek biztosítása, a szervezés és az adminisztráció lesz. Ami a pénzügyeket illeti: mivel az egyetemek és főiskolák a szövetségben megtartják önállóságukat, minden intézmény a saját költségvetésével gazdálkodik. A szövetség a részére a tagok által összeadott keretből, amely a szervezeti és működési szabályzat szerint az intézmények oktatási minisztériumi költségvetésének 2 ezreléke. A későbbiekben pedig a szövetségi címen kapott pénzekből – legyen az világbanki támogatás, pályázati pénz vagy saját bevétel – gazdálkodunk majd, úgy, ahogyan arról a szenátus dönt. Tekintettel arra, hogy az SZFSZ nem költségvetési intézmény, a pénzt a szenátus megbízásából a JATE kezeli.

Keczer Gabriella

Álarc és valóság

Névjegy

Ördögh Éva, az olasz tanszék docense a pisai Scuola Normale Superiore-ban folytatott tanulmányai során – egy neves olasz leopárdista előadásainak köszönhetően – kapta azt a jelentős indíttatást, amelynek eredményeként napjainkra nemzetközileg ismert Leopardi-kutató lett. Az olaszok által is alig százeve „felfedezett”, mára viszont nagy népszerűséget kivívó Leopardi ellemntmondásokkal teli költészetét, életszemléteinek aktualitását hazánk versolvasó közönsége azonban csak mostanában kezdi megismerni.

Leopardit az olaszok Petőfijeként emlegetik, ugyanakkor hazáján kívül kevesen tudnak róla. Mi lehet ennek a magyarázata?

– Lényegében a múlt század végén fordult a figyelem a romantika korában élő és alkotó, de romantikusnak nem nevezhető Leopardi költészet felé. Ma viszont már kedveltebb Olaszországban, mint Dante vagy Pirandello. Versei, írásai ugyan főként a magánról, a fájdalomról szólnak, mégsem mondhatjuk rá egyértelműen, hogy pesszimista volt. Reálisan szemlélte a világot, amelynek ellentmondásossága tükröződik költészetében is. Ez sok embert zavar.

Leopardi ellentmondásossága személyes sorsának alakulásában gyökerezett?

– Magányos, beteg, ugyanakkor hatalmas műveltségű emberként és szemű kritikus, szemlélője volt a modern kornak. Nyilván mindez hatással lehetett rá, de ő maga nem ezt tartotta döntőnek. Egyik levelében azt mondta: verseiben az emberi sors lényegével, a kapcsolatok kiüresedésével, az önzéssel, az álarc mögé bújtatott hamisságokkal akarja szembesíteni a versolvasókat.

– Nem hiszem. Sőt: Leopardi is nemcsak a saját, hanem általában a modern korban inaktívul tartotta önmagát és a költészetet is. Mégis, ellentmondásos egyéniségéből adódóan lett a modernitás problémáinak első megfogalmazója, és egyben a költészet fontosságának hangsúlyozója. Szerinte ugyanis az önzetlen barátság, az igaz szerelem és más pozitív tulajdonságok elvesztették jelentőségüket. A modern embert sokkal inkább a hatalomvágy, a kicsinyes kapzsiság élteti. Úgy vélte azonban: a költészet az az eszköz, amellyel az emberek elé lehet

tárni az igazságot. Így azt is, hogy a modern kor szétporlasztja azokat az erőket, amelyek az embereket közösségekbe fogják.

Vagyis a fejlett társadalmak kivédhetetlenül „kimerülnék” a magányos emberek sokaságát?

– Leopardi lényegében egzisztenciális magányosnak nevezni a modern kor emberének létállapotát, kiüresedtségét, amely miatt gyakran nincs kívül beszélgetnie. Ezért a többség a tűnő élvezetekben keres menedéket, érték-mérőnek pedig a pénzt tekinti. Szerinte azonban boldogságra, vagyis teljességre születtek az emberek, nem a felzárkózás örömeire. Így nem lehet, hogy a lét elvesztése értelmét és annál becsesebbnek tűnjön a nemlét! Lényegében a XX. században is érdemes lenne ezen elgondolkodni és talán a szépség, az igazi értékek utáni ösztönös vágy az, ami például az olasz fiatalokkal megkedvelte a Leopardi gondolatait. Főként az ifjúságban él a fogékonyosság az egyszerűen kimondott nagy igazságok iránt. Mindez pedig megtalálható Leopardi műveiben. Ezért is tartom fontosnak, hogy magyarul is kiadták írásait, amelyeket most már bárki kézbe vehet.

N. Rácz Judit

Ördögh Éva: Leopardi a verseivel próbál dialógust kezdeményezni az olvasóval. (Fotó: Miskolczi Róbert)

H. Sz.

Az integrációról tárgyalt az FTT

Kétnapos ülést tartott az elmúlt héten a Felsőoktatási és Tudományos Tanács. A megbeszélés egyik napirendi pontja az integráció volt. A testület áttekintette, hogy az október végéig benyújtott integrációs pályázatok alapján milyen képet mutat a jövőben a felsőoktatási intézmények hálózata.

A Felsőoktatási és Tudományos Tanács múlt heti ülésének aktualitását adta, hogy október végéig kellett benyújtani az egyetemek és

főiskolák integrációs pályázatát – tájékoztatta lapunkat Csirik János, a JATE egyetemi tanára, az FTT finanszírozási szakbizottságának elnöke. A testület áttekintette, hogy a beadott pályázatok alapján milyen képet mutat a jövőben a felsőoktatási intézmények hálózata, illetve ez hogyan módosult mára a korábbi pályázatokhoz képest. Az FTT a tavasszal benyújtott pályázatok közül háromat – a debrecenit, a szegedit és az egyházi felsőoktatási intézményeket – már korábban megvalósításra alkalmasnak találta, és ezzel a

véleménnyel a világbank is egyetértett. A három pályázat esetében a következő lépésben már a beruházási tervek véleményezése következik. A többi pályázatról csak a január 13-i plenáris ülésén foglalt véglegesen állást az FTT. Megvárják ugyanis, amíg a világbank washingtoni irodája is véleményt nyilvánít a pályázatokról. Az világbank álláspontjáról – Csirik János szerint – előreláthatólag január elején értesítik a magyarországi illetékeket. Ezt követően az oktatási minisztériumnak január 28-áig a kormány elé kell

terjesztenie azt a törvénymódosító javaslatot, amely a felsőoktatási törvény mellékleteként a hazai intézmények új felsorolását tartalmazza. Ez a lista váltja majd fel a mostanit, amely eredetileg december 31-éig lenne érvényben, ám a jövő évi költségvetés részeként az érvényességi határidőt 1999 május 31-ére módosították. A minisztérium által elkészített listáról a Felsőoktatási és Tudományos Tanács és az intézmények is kifejezhetik véleményüket.